

ZAMONAVIY QIYOSIY PEDAGOGIK MASALALAR TARAQQIYOTI

*Mutalova Nargiza**Kenjayeva Mohira**UMFT universiteti, Pedagogika psixologiya
yoʻnalishi, 310-guruh 4-kurs talabalari*

Annotatsiya: Ushbu maqolada zamonaviy qiyosiy pedagogikaning mohiyati, rivojlanish omillari va dolzarb pedagogik masalalari keng tahlil qilingan. Turli mamlakatlar taʼlim tizimlarini qiyosiy oʻrganish asosida taʼlim sifati, raqamli taʼlim, inklyuzivlik va taʼlimni boshqarish masalalariga alohida eʼtibor qaratilgan. Maqolada qiyosiy pedagogikaning nazariy va amaliy ahamiyati ilmiy jihatdan asoslab berilgan.

Kalit soʻzlar: qiyosiy pedagogika, taʼlim tizimlari, globallashtirish, taʼlim sifati, xalqaro baholash, raqamli taʼlim, inklyuziv taʼlim, taʼlim islohotlari.

Kirish

Zamonaviy taʼlim tizimlarining jadal rivojlanishi sharoitida qiyosiy pedagogika fanining ahamiyati tobora ortib bormoqda. Qiyosiy pedagogika turli mamlakatlar taʼlim tizimlarini oʻrganish, tahlil qilish va taqqoslash orqali ularning umumiy va oʻziga xos jihatlari aniqlashga xizmat qiladi. Ayniqsa globallashtirish, raqamlashtirish va xalqaro integratsiya jarayonlari kuchaygan hozirgi davrda zamonaviy qiyosiy pedagogik masalalar taʼlim sifatini oshirish, ilgʻor tajribalarni joriy etish hamda milliy taʼlim tizimlarini takomillashtirishda muhim ilmiy asos boʻlib xizmat qilmoqda.

Ushbu maqolada zamonaviy qiyosiy pedagogikaning mazmuni, asosiy masalalari, rivojlanish bosqichlari va bugungi kundagi dolzarb yoʻnalishlari keng tahlil qilinadi.

Qiyosiy pedagogikaning mohiyati va ilmiy-nazariy asoslari

Qiyosiy pedagogika — turli davlatlar va hududlarda taʼlim-tarbiya tizimlarini qiyosiy oʻrganadigan pedagogika fanining muhim tarmogʻidir. Uning asosiy vazifasi taʼlim tizimlarining rivojlanish qonuniyatlarini aniqlash va ularni takomillashtirish boʻyicha ilmiy xulosalar chiqarishdan iborat.

Mazkur yoʻnalish tahlili shuni koʻrsatadiki, qiyosiy pedagogika nafaqat statistik maʼlumotlarni taqqoslash, balki taʼlim siyosati, madaniy omillar, ijtimoiy-iqtisodiy sharoit va tarixiy anʼanalarni ham chuqur oʻrganishni talab etadi. Shu bois u koʻp tarmoqli va kompleks fan sifatida shakllanmoqda.

Zamonaviy qiyosiy pedagogikaning rivojlanish omillari

Bugungi kunda qiyosiy pedagogikaning rivojlanishiga bir qator omillar taʼsir koʻrsatmoqda. Ular orasida globallashtirish, xalqaro taʼlim reytinglari, talabalar va professor-oʻqituvchilarning akademik mobilligi alohida oʻrin tutadi.

Tahlil shuni ko'rsatadiki, PISA, TIMSS, QS va THE kabi xalqaro baholash tizimlari mamlakatlar ta'lim tizimini chuqur qiyosiy tahlil qilishga ehtiyojni kuchaytirdi. Natijada qiyosiy pedagogika nazariy fan bo'lish bilan birga, amaliy qarorlar qabul qilishda ham muhim vositaga aylandi.

Ta'lim tizimlarini qiyosiy tahlil qilishning zamonaviy masalalari

Zamonaviy qiyosiy pedagogikada asosiy e'tibor ta'lim sifati, tenglik va inklyuzivlik, raqamli ta'lim, pedagog kadrlar tayyorlash hamda ta'limni boshqarish masalalariga qaratilmoqda.

Mazkur masalalarni tahlil qilar ekanmiz, rivojlangan mamlakatlarda shaxsga yo'naltirilgan ta'lim, mustaqil fikrlash va ijodkorlikni rivojlantirish ustuvor ekanini ko'ramiz. Rivojlanayotgan mamlakatlarda esa ta'limga qamrovni kengaytirish va infratuzilmani yaxshilash muhim vazifa bo'lib qolmoqda.

Qiyosiy pedagogik tadqiqotlarda metodologik yondashuvlar

Zamonaviy qiyosiy pedagogika turli metodologik yondashuvlarga tayangan holda rivojlanmoqda. Statistika tahlil, sifatli tadqiqotlar, tarixiy-qiyosiy va tizimli yondashuvlar keng qo'llanilmoqda.

Tahlil shuni ko'rsatadiki, faqat raqamli ko'rsatkichlarga tayanish yetarli emas. Ta'lim tizimlarini chuqur tushunish uchun ularning madaniy va ijtimoiy kontekstini hisobga olish muhimdir. Shu jihatdan, zamonaviy qiyosiy pedagogika ko'proq kompleks va integrativ xarakter kasb etmoqda.

Raqamli ta'lim va innovatsiyalarni qiyosiy o'rganish

Raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi qiyosiy pedagogik tadqiqotlar uchun yangi imkoniyatlar yaratdi. Masofaviy ta'lim, sun'iy intellekt, onlayn platformalar turli mamlakatlar misolida qiyoslab o'rganilmoqda.

Mazkur yo'nalish tahlili shuni ko'rsatadiki, raqamli ta'lim rivojlangan mamlakatlarda ta'lim samaradorligini oshirayotgan bo'lsa, ayrim hududlarda raqamli tafovut muammosi saqlanib qolmoqda. Bu esa qiyosiy pedagogika oldiga yangi muammolarni qo'yimoqda.

Zamonaviy qiyosiy pedagogikaning amaliy ahamiyati

Qiyosiy pedagogika natijalari ta'lim siyosatini ishlab chiqishda, islohotlarni rejalashtirishda va milliy ta'lim modellarini takomillashtirishda keng qo'llaniladi.

Tahlil shuni ko'rsatadiki, ilg'or xorijiy tajribani to'liq ko'chirish emas, balki uni milliy sharoitga moslashtirish eng samarali yondashuv hisoblanadi. Shu bois qiyosiy pedagogika ilmiy tahlil va amaliy ehtiyojlar o'rtasida ko'prik vazifasini bajaradi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy qiyosiy pedagogik masalalar taraqqiyoti ta'lim tizimlarini chuqur tahlil qilish va takomillashtirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu fan globalashuv sharoitida milliy ta'lim tizimlarining

raqobatbardoshligini oshirish, sifatli va barqaror ta'limni ta'minlashga xizmat qiladi. Zamonaviy qiyosiy pedagogika kelajakda ham ta'lim sohasidagi strategik qarorlar uchun muhim ilmiy asos bo'lib qoladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Xaydarov. S.A. (2025). Oilaviy tarbiyada va maktab tarbiyasida yuzaga keladigan risklar. 16-son. 9-11.
2. Хайдаров С. (2024). Spiritual influence on child education in families. Web of Teachers: Inderscience Research. 2 (11). 203-205.
3. Хайдаров С. (2025). Оилаларда фарзанд тарбиясига рухий таъсир ўтказиш. Modern Education and Development. 3 (17). 23-27.
4. Khaydarov S.A. (2025). The role of the use of fine arts in teaching the history of the country. Modern Education and Development. 3 (17). 28-33.
5. Xaydarov S.A. (2025). Ijtimoiy-gumanitar fanlarda raqamli metodlardan foydalanish yo'llari. NEW RENAISSANCE international scientific journal. 2(1). 91-94.
6. Xaydarov S.A. (2025). Yoshlarda vatanparvarlik hissini tarbiyalashda Boburnoma asariga ishlangan miniatyuralarning ahamiyati. Til va adabiyot.uz. 2.11-12.
7. Khaydarov S.A. (2025). On analysis of family factors and social creativity issues in the study of the psychological portrait of educational institutions' leaders. Tuijin Jishu/Journal of Propulsion Technology ISSN: 1001-4055 Vol. 46 No. 2.
8. Хайдаров С. (2025). Pedagogik risklarni boshqarishning nazariy asoslari va globallashuv jarayonidagi ahamiyati. 3 (9). 261-265.